

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Західнодонбаський інститут



МАУП

Кафедра економіки та менеджменту

«Затверджую»
Директор

[Signature]
«28 » червня 2024 р.



Схвалено на засіданні кафедри
економіки та менеджменту

Протокол № 5 від 26.06.2024 р.

Завідувач кафедри *[Signature]* Тищенко Т.І.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи корпоративного управління

спеціальності: 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня бакалавр
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: Менеджмент
(назва освітньої програми)

Павлоград ЗІ МАУП 2024

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Західнодонбаський інститут
Кафедра економіки та менеджменту**

Назва дисципліни	Основи корпоративного управління
Викладач (-і)	Міщенко Людмила Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент
Портфоліо викладача (-ів)	https://zi-maup.com.ua/portfolio-vykladachiv-ekonomika-ta-menedzhment/
Контактний тел.	095-618-3215
E-mail:	kafedra_economics_management@ukr.net
Сторінка дисципліни на сайті	https://zi-maup.com.ua/metodychni-materialy-sylabusy/
Консультації	Згідно з графіком консультацій викладача кафедри Консультації в день проведення лекцій/лабораторних занять (за попередньою домовленістю). Можливі он-лайн консультації через Skype, Viber. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.

1. Коротка анотація до дисципліни. Вивчення навчальних матеріалів дисципліни “Основи корпоративного управління” спрямовано на ознайомлення здобувачів з понятійним апаратом, термінологією, використовуваною в сучасній практиці корпоративного управління, опанування системою теоретичних знань, умінь та практичних навичок в галузі корпоративного управління, визначення особливостей функціонування акціонерних товариств та прийнятті ефективних рішень при управлінні ними. Дисципліна орієнтує на оволодіння методологічними основами підготовки та прийняття управлінських рішень в системі корпоративного управління.

2. Мета вивчення дисципліни: ознайомитися з сутністю та принципами корпоративного управління з метою формування економічного мислення щодо раціонального господарювання в умовах ринкових економічних відносин; набути необхідних навичок і вмінь корпоративного управління; оволодіти корпоративною культурою підприємницької діяльності.

Завдання дисципліни: визначення сутності та принципів корпоративного управління; засвоєння методів корпоративного управління; засвоєння принципів управління на основі цінних паперів; визначення та вирішення проблеми управління корпоративними правами власників; набуття навичок організації загальних зборів акціонерів; засвоєння функцій, компетенцій та правил формування основних організаційних структур акціонерного товариства.

3. Формат курсу. очний (offline).

4. Програмні результати навчання:

- **інтегральні компетентності** (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; розробляти та управляти проектами; генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність)).

- **фахові компетентності**(здатність фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання; забезпечувати належний рівень якості управлінських продуктів, послуг чи процесів; розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері управління або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, у тому числі у відповідності до міжнародних стандартів; аналізувати й структурувати проблеми організації, ухвалювати управлінські рішення та забезпечувати умови їх реалізації).

Компетентність	Ступінь сформованості
1	2
Soft-skills /Загальні компетентності (ЗК)	ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті. ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації. СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними. СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань. СК13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

Програмні результати навчання	<p>ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.</p> <p>ПРН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.</p>
--------------------------------------	--

5. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>«Основи корпоративного управління»</i>		
Курс	4	4
Семестр	7	7
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	52	6
Модульний контроль	4	-
Самостійна робота	64	114
Форма семестрового контролю	іспит	іспит

6. Статус дисципліни: обов'язкова

7. Пререквізити: знання з економічної теорії та економіки, загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

Кореквізити: «Управління економічним потенціалом підприємства», «Економічна діагностика та контролінг», «Управління розвитком компанії».

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання: у міжсесійний період бажано користуватися комп'ютерною технікою (з виходом у глобальну мережу) та оргтехнікою для комунікації з викладачем та підготовки друку; у період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з викладачем з приводу проведення занять та консультацій.

9. Політика курсу: при організації освітнього процесу у Західнодонбаському інституті студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до Положення про самостійну роботу студентів, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про академічну доброчесність, Положення про критерії оцінювання знань студентів, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в.т.ч. із використанням мобільних девайсів).

10. Схема курсу

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Основи корпоративного управління»

Разом: 120 год., з них 28 год. – лекції, 24 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 64 год., модульний контроль – 4 год.

Назви змістовних модулів і тем	Кількість балів за семестр			
	лекції	практичні/ семінарські	самостійна робота	усього
Змістовний модуль 1. Історія появи й етапи становлення корпоративної форми власності у світі				
Тема 1. Теоретичні основи та історія виникнення корпоративного управління	1	2	-	3
Тема 2. Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління	1	4	-	5
Тема 3. Зовнішня сфера корпоративного управління	1	4	-	5
Тема 4. Механізм корпоративного управління	1	4	-	5
Тема 5. Моделі та міжнародні стандарти корпоративного управління	1	4	10	15
Модульна контрольна № 1	-	25	-	25
Разом за змістовним модулем 1	5	43	10	58
Змістовний модуль 2. Концептуальні засади корпоративного контролю				
Тема 6. Звітність та контролінг в системі корпоративного управління й управління державними корпоративними правами	1	4	10	15
Тема 7. Оцінювання ефективності корпоративного менеджменту	1	4	10	15
Тема 8. Реорганізація акціонерних товариств. Дочірні підприємства	1	2	-	3
Тема 9. Цінні папери та їх контроль в корпоративному управлінні	1	4	-	5
Модульна контрольна № 2	-	25	-	25
Разом за змістовним модулем 2	4	39	20	63
Разом за змістовними модулями	9	82	30	121
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт 1,21			

11. Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	4	4
Відвідування семінарських занять	-	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	2	1	2	1	2
Робота на практичному занятті	4	4	16	3	12
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	10	1	10	2	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-
Разом	-	-	58	-	63
Максимальна кількість балів:					121
121:100=1,21 Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,21= загальна кількість балів.					-

12. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

	Зміст завдання	Критерії оцінювання			
		змістовність, правильні розрахунки та висновки		оформлення роботи	
		max кількість балів	min кількість балів	max кількість балів	min кількість балів
Змістовний модуль 1. Історія появи й етапи становлення корпоративної форми власності у світі					
Тема: Моделі та міжнародні стандарти корпоративного управління	За обраною темою, використовуючи наукову літературу, статистичну інформацію проаналізувати спільні та відмінні риси у сучасних моделях корпоративного управління акціонерними товариствами	8	5	2	1
Змістовний модуль 2. Концептуальні засади корпоративного контролю					
Тема: Звітність та контролінг в системі корпоративного управління й управління державними корпоративними правами	Студент обирає номер свого варіанту самостійної роботи за номером у журналі академічної групи. За вихідними даними свого варіанту побудувати фінансову звітність згідно з міжнародними та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	8	5	2	1
Тема: Оцінювання ефективності корпоративного менеджменту	Студент обирає номер свого варіанту самостійної роботи за номером у журналі академічної групи. За вихідними даними свого варіанту визначити основні ознаки ефективності корпоративного управління та фактори, що впливають на нього	8	5	2	1

13. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у вигляді чотирьох завдань:

1) Тестування

Студентам пропонуються тестові завдання у кількості 10 питань.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання:

- виконання тестових завдань – максимум 5 балів.

2) Відповідь на теоретичне питання

Студентам пропонується одне теоретичне питання.

Види теоретичних питань:

- відкриті питання, які передбачають повну розгорнуту відповідь;
- альтернативні питання, які передбачають повну розгорнуту відповідь;
- питання для обмірковування.

Критерії оцінювання:

- повна розгорнута відповідь на теоретичне питання – максимум 5 балів.

3) Практичне завдання

Студентам пропонується одне практичне завдання – вирішити задачу.

Параметри задач:

- умови та елементи ситуації, обставин;
- граничні значення умов;
- модель, версія рішень;
- графічні.

Критерії оцінювання:

- правильно вирішена задача – максимум 10 балів.

4) Понятійний апарат дисципліни «Основи корпоративного управління»

Студентам пропонується 10 ключових понять.

Критерії оцінювання:

- правильне визначення – максимум 5 балів.

Критеріями оцінки правильності виконання модульних контрольних завдань (чи усної відповіді на теоретичні питання) є:

№ п/п	Критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	кількість балів
1.	студент в процесі усної (письмової) відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання , виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість	25 балів
2.	студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань , тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	15 бали
3.	студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо. Або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	10 бали
4.	студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання	0 балів

14. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:** *Іспит*

Іспит може проводитися як в усній, так і письмовій формі. Екзаменаційний білет складається з 10 тестових завдань, 1 економічної задачі та 1 теоретичного питання.

За правильні відповіді максимально можливо отримати **40 балів**.

Перерахування у традиційну систему:

- 1) **40** балів – правильні та повні відповіді на всі запитання - «відмінно/зараховано», А, 100-90 балів;
- 2) **35** балів – студент відповів на всі запитання, однак допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому – «добре/зараховано», В-С, 89-75 балів;
- 3) **20** балів - студент відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу, а також при правильній відповіді на два з трьох поставлених питань – «задовільно/ зараховано», D-E, 74-60 балів;
- 4) **0** балів – дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання - «незадовільно/незараховано», F-FX, 59-0.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи для студентів денної та заочної форми навчання + результати іспиту у для студентів денної та заочної форми навчання.

15. **Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.**

1. Історія появи й етапи становлення корпоративної форми власності у світі.
2. Характеристика елементів корпоративного управління
3. Різновиди організаційних об'єднань корпоративного типу
4. Корпоративні права в системі управління
5. Корпоративне середовище підприємства. Принципи корпоративного управління
6. Функції корпоративного управління.
7. Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління.
8. Ключові учасники корпоративних відносин: світовий досвід та вітчизняна практика
7. Система органів корпоративного управління
8. Загальні збори акціонерів та їх повноваження
9. Трудові відносини з посадовими особами органів управління корпорації.
10. Відповідальність посадових органів управління акціонерного товариства
11. Заходи щодо забезпечення інформаційної прозорості в Кодексі корпоративної поведінки
12. Конфлікти інтересів між учасниками корпоративних відносин
13. Державне регулювання корпоративного сектора. Форми і функції державного регулювання
14. Суб'єкти управління державними підприємствами та корпоративними правами
15. Особливості організаційного та економічного механізму управління корпораціями з державними частками
16. Система корпоративних відносин, акціонерне товариство як об'єкт
17. Механізм корпоративного управління корпоративного управління
18. Структура управлінських органів та принципи їх функціонування
19. Різні рівні складності корпоративних структур і прийняття господарських рішень
20. Формування і реалізація корпоративних інтересів
21. Форми корпоративного контролю, захист прав акціонерів
22. Моделі та міжнародні стандарти корпоративного управління
23. Спільні та відмінні риси у сучасних моделях корпоративного управління акціонерними товариствами.
24. Корпоративна реструктуризація економіки України
25. Стандарти корпоративного управління.
26. Національні принципи корпоративного управління, розробка і впровадження

27. Вимоги до звітності учасників фондового ринку.
28. Побудова фінансової звітності згідно з міжнародними та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.
29. Розкриття звітної інформації учасниками фондового ринку
30. Поняття та концептуальні засади корпоративного контролю.
31. Типові прийоми забезпечення правового захисту інвесторів за інсайдерської та аутсайдерської систем корпоративного менеджменту та контролю.
32. Заходи щодо забезпечення функціонування механізмів корпоративного управління і контролю в Кодексі корпоративної поведінки.
33. Поняття та принципи розкриття інформації.
34. Базові складові процесу розкриття інформації в корпорації.
35. Основні принципи розкриття інформації про діяльність корпорації.
36. Вітчизняна та зарубіжна практика розкриття інформації і основні напрямки її поширення.
37. Основні завдання внутрішніх комунікацій в корпорації.
38. Інструменти внутрішніх комунікацій корпорації.
39. Критерії фінансової оцінки якості різних систем корпоративного управління: показники зворотності банківських кредитів, акціонерна вартість і вартість «учасників».
40. Фактори підвищення ефективності корпоративного менеджменту
41. Показники та особливості оцінювання ефективності корпоративного менеджменту
42. Напрями підвищення ефективності управління корпораціями
43. Методики оцінки ефективності корпоративного управління.
44. Організаційна ефективність: сутність, параметри та методи оцінювання
45. Основні ознаки ефективності корпоративного управління та фактори, що впливають на нього.
46. Основні права акціонерів, статус, зобов'язання.
47. Органи управління акціонерними товариствами.
48. Державне регулювання діяльності акціонерних товариств.
49. Цінні папери та їх класифікація.
50. Способи передачі іменних цінних паперів.
51. Обіг цінних паперів.

16. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Давиденко Н.М., Буряк А.В. Корпоративне управління: навчальний посібник. – К.: ЦП «Компринт», 2015. – 346с.
2. Загородній А., Вознюк Г. Акції. Акціонерні товариства: Термінологічний словник. — К. : Кондор, 2017. – 84с.
3. Корпоративне управління : конспект лекцій / укладачі: Г. А. Мішеніна, Ю. Т. Матвєєва. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – 212 с.
4. Корпоративне управління в системі економічної безпеки: навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Сватуок, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 456 с.
5. Сергійчук С. І. Корпоративне управління : навчальний посібник / С. І. Сергійчук. – Миколаїв : НУК, 2016. – 228 с.
6. Швець Ф.Д. Корпоративне управління. Начальний посібник.- Рівне: НУВГП, 2017. – 320с.

Додаткова:

7. Господарський Кодекс України від 16 січня 2003 року N 436-IV.// Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144.
8. Вінник О. Господарські товариства і виробничі кооперативи: правове становище. — К. :Знання, 2001. — 308с.
9. Волик І.М. Український вибір моделі корпоративного управління [Електронний ресурс] / І.М. Волик // Економічні науки. – 2006. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/NIIEK_2006/Economics/17511.doc.htm.
10. Волощенко Л.М. Актуальні проблеми розвитку посередництва на фінансовому ринку України / Л.М. Волощенко, Л.В. Козина // Економічний простір. – 2009. – № 21. – С. 199–205.

Інтернет джерела:

11. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/activity/rehuliatorna-diialnist-i-litsenzuvannia/korporativne-upravlinnia/#>
12. Фонд державного майна України. URL: <https://www.spfu.gov.ua/ua/content/spf-management.html>
13. Система корпоративного управління Групи ДТЕК. URL: https://dtek.com/sustainable_development/governance/
14. Структура корпоративного управління ПриватБанк. URL: <https://privatbank.ua/about/management/corp>